

**Атырау облысында Индер көлі кен орнының бөлігінде ашық тәсілмен ас тұзын өндіру бойынша тау-кен жұмыстарының («Аралтұз» АҚ-ының №1638-ЕЛ қатты пайдалы қазбаларды барлауға арналған 2022 жылғы 24 ақпандағы лицензиясының шекаралары аясында өндіру кезеңіне көшуі) жоспарына Әсер етуге экологиялық рұқсат алу үшін материалдары бойынша
ТЕХНИКАЛЫҚ ЕМЕС ТҮЙІНДЕМЕСІ**

Тау-кен жұмыстарының жоспары «Аралтұз» АҚ-ның барлау лицензиясы шегінде өндіру кезеңіне көшу туралы шешіміне байланысты әзірленді. «Аралтұз» АҚ-ы 24.02.2022 жылғы №1638-ЕЛ лицензиясы бойынша М-39-128-(10е-5а-4,5), М-39-128-(10е-5б-1) блоктары шегінде қатты пайдалы қазбаларды барлауға жер қойнауын пайдалану құқығының иегері болып табылады.

Қор көлемі: А санатындағы блок бойынша есептелген тереңдікке дейінгі қорлар 1276,16 мың тоннаны (997,0 мың м³) құрайды. Өндіру көлемі: баланстық қорлар ішінара 375,0 мың тонна (292,9 мың м³) көлемінде игеріледі. Қалған қорлар мерзімді ұзартуға қалдырылады. Жылдық өнімділік: 2026-2035 жылдар аралығында шығындарды ескере отырып, жылына 37,0 мың тонна (28,9 мың м³/жыл) өнеркәсіптік қор өндіру көзделеді. Жер учаскесінің ауданы: 9,97 га.

Өндірілген пайдалы қазбалар тағамдық және техникалық тұз өндіру үшін пайдаланылады.

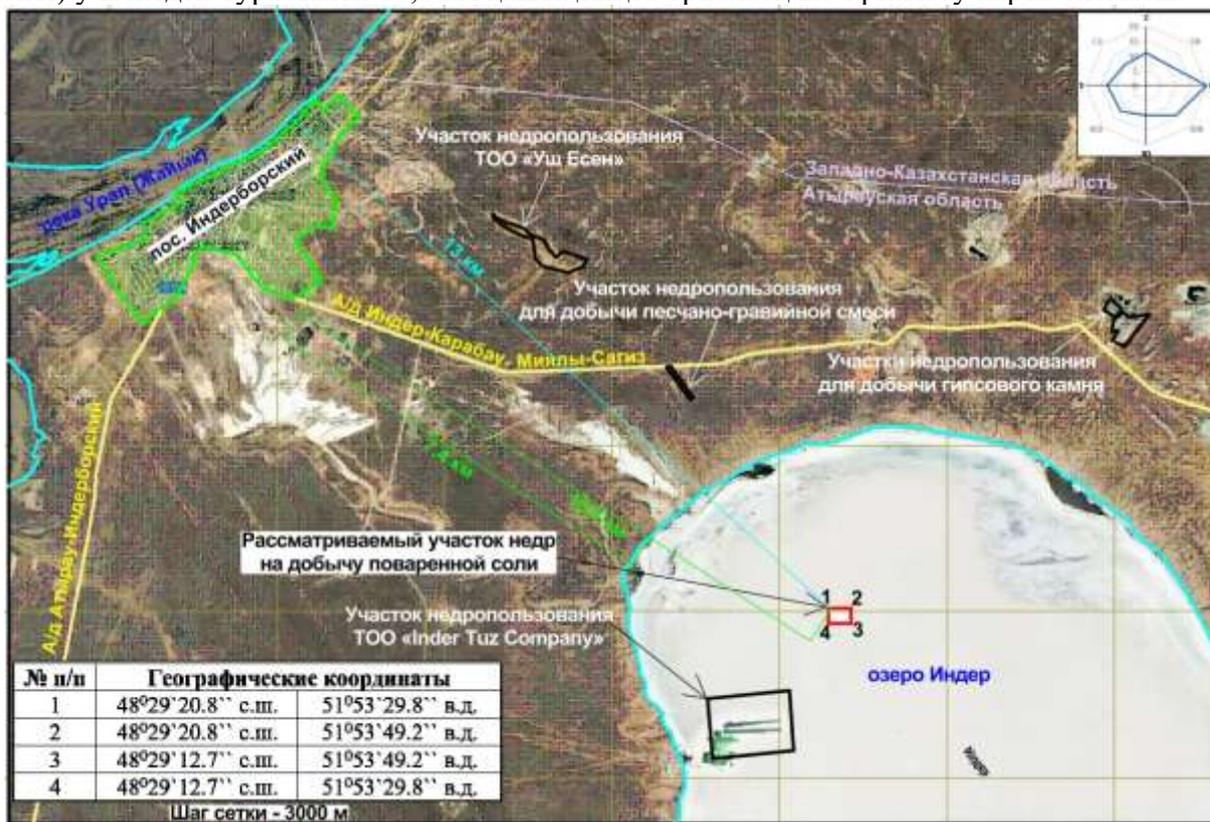
Жобаланатын кен орнының құрамына келесі нысандар кіреді:

- тереңдігі 3 метрге дейінгі карьерлік қазба;
- жылжымалы дизельді электр станциясы;
- өндірілген тұзды сусыздандыру алаңы;
- әкімшілік-тұрмыстық вагондар.

Барлық нысандар өндіруге арналған жер қойнауы учаскесінің аумағында орналасады.

Орналасқан жері

Ас тұзын өндіру жұмыстары Атырау облысының Индер ауданында орналасқан «Индер көлі» кен орнының бір бөлігінде жүргізіледі. Ең жақын тұрғын аймақ (Индербор кенті) учаскеден турасымен 10,8 км қашықтықта орналасқан. Орналасу карта-схемасы:

Учаске нүктелерінің координаттары:

Бұрыштық нүктелері	Географиялық координаттары					
	Солтүстік ендік			Шығыс бойлық		
	градус	минут	секунд	градус	минут	секунд
1	48	29	20.8	51	53	29.8
2	48	29	20.8	51	53	49.2
3	48	29	12.7	51	53	49.2
4	48	29	12.7	51	53	29.8

Атмосфералық ауаға әсері

Кен орнын игеру 2026-2035 жылдарға жоспарланған. Тұз өндіру процесінде 9 ұйымдастырылмаған (6001-6009) және 1 ұйымдасқан (0001) шығарындылар көзі болады, олардан барлығы 14 түрлі ластаушы заттар бөлінеді. Стационарлық көздерден шығатын ластаушы заттардың жалпы көлемі 135,64734 тоннаны құрайды (қатты заттар – 135,12469 т, газ тәрізділер – 0,52265 т).

Тұрғын аймақ шекарасында және 500 метрлік санитарлық-қорғау аймағында ластаушы заттардың шекті концентрациясынан асу жағдайлары анықталған жоқ. Нысан **2-ші қауіптілік класына** жатады.

Экологиялық кодекс бойынша өндіру жұмыстары **II категорияға** жатады. № 25.12.2025 жылдың № KZ81VWF00488453 қорытындысына сәйкес, қоршаған ортаға әсерді бағалау (ҚОӘБ) рәсімін жүргізу талап етілмейді.

Су ортасына әсері

Табиғи жер үсті және жерасты көздерінен су алу қарастырылмаған.

Ауыз суы (тәулігіне 0,6 м³, жылына 144 м³) сырттан бөтелкелермен әкелінеді. Техникалық су қажет емес.

Су бұру зауыттық биодәретханаларға жүзеге асырылады, кейіннен ағын сулар тазарту қондырғыларына шығарылады.

Атырау облысы әкімдігінің 2023 жылғы 29 маусымдағы № 101 қаулысымен бекітілген Атырау облысы өзендерінің су қорғау аймақтары мен су қорғау белдеулерін белгілеу туралы қаулының күші жойылды.

«Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану жөніндегі Жайық-Каспий бассейндік инспекциясы» РММ-нің 2025 жылғы 05 желтоқсандағы № ЖТ-2025-04211010 хатына сәйкес, Атырау облысы аумағындағы өзендер үшін су қорғау аймақтары (СҚА) мен су қорғау белдеулері (СҚБ) белгіленгенге дейін су қорғау аймақтары мен белдеулерінің ұсынылатын мөлшерлері су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекараларын белгілеу қағидаларына сәйкес қабылданады.

Индер көлі үшін ұсынылатын су қорғау аймақтары мен су қорғау белдеулерінің шегінде жұмыстар жүргізу көзделмейді. Барлық жұмыстар тікелей көлдің бетінде жүзеге асырылады. Су кодексінің 86-бабына сәйкес көлдерде тұз өндіруге рұқсат етілген.

Жобалық шешімдер мен табиғатты қорғау шаралары сақталған жағдайда су объектілеріне теріс әсер ету мүмкін емес.

Топырақ жамылғысына әсері және қалдықтар

Өндіріс барысында қауіпсіз қалдықтардың 3 түрі түзіледі (жалпы көлемі – жылына 51,8008 т). Қауіпті қалдықтар жоқ.

Пайдалы қазбаларды өндіру кезінде түзілетін қалдықтар:

- жылына 1,8 т мөлшеріндегі қатты тұрмыстық қалдықтар ҚТҚ полигонына әкетуге жатады;

- жылына 50 т мөлшеріндегі металл сынықтары металл сынықтарын қабылдау пункттеріне әкетуге жатады;

- жылына 0,0008 т мөлшерінде дәнекерлеу электродтарының сынықтары металл сынықтарын қабылдау пункттеріне әкетуге жатады.

Қалдықтарды көму аршымалы тау жыныстарының болмауына байланысты жүргізілмейді.

Флора және фауна

Өсімдіктер мен жануарлар дүниесін шикізат ретінде пайдалану көзделмейді. «Ауыл шаруашылығы және жер қатынастары басқармасының Индер аудандық ветеринариялық станциясы» КМК-ның 01.12.2025 жылғы № 01-20/456 хатына сәйкес өндіру жұмыстары учаскесі шегінде және одан 1000 м радиуста сібір жарасы ошақтары мен жерленген жерлері мен мал қорымдары жоқ. «Атырау облыстық орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекциясы» РММ-сінің 02.12.2025 жылғы № ЖТ-2025-04186892 хатына сәйкес қаралып отырған учаскеде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, мемлекеттік қордың жерлері және ҚР Қызыл кітабына енгізілген өсімдіктер мен жануарлардың сирек кездесетін түрлері жоқ. Алайда құстар мен жануарлардың қоныс аудару жолдары бар. «Ботаника және фитоинтродукция институты» РМК-ның 28.11.2025 жылғы № 01-05/586 хатына сәйкес кен орны орналасқан ауданда өсімдіктердің Қызыл кітапқа енген түрлерінің өсуі байқалмаған. Өндіру жұмыстары биологиялық ресурстарды қорғау жөніндегі іс-шараларды сақтай отырып орындалатын болады.

Өндірістік экологиялық бақылау

Өндіру жұмыстары кезеңінде мамандандырылған зертхананы тарта отырып, эмиссиялар нормативтеріне және қоршаған ортаның жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізілетін болады.

Аспаптық мониторинг мыналарға қатысты:

1. СҚА және тұрғын аймақ шекарасындағы атмосфералық ауаның сапасы.
2. Жер үсті суларының сапасы.
3. Жер жамылғысының сапасы.
4. Физикалық факторлардың әсері.

Мониторинг нәтижелері өндірістік экологиялық бақылау нәтижелері бойынша тоқсан сайынғы есептілікті беру кезінде «Атырау облысы бойынша экология департаменті» РММ-сіне берілетін болады.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспары

Кен орнын пайдалану кезеңінде мынадай табиғат қорғау іс-шаралары іске асырылатын болады:

- СҚА шекарасындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау;
- тұрғын аймақ шекарасында және Индер көлінің жағасында атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау;
- Индер көлдің жер үсті суының жай-күйін бақылау;
- арнайы техника мен автокөліктен ЖЖМ төгілуін болдырмау;
- жер жамылғысының жай-күйін бақылау.

Қорытындылар

Шығарындылардың атмосфералық ауаға әсері шамалы, өйткені жұмыс учаскесінде тұрғын және қоғамдық ғимараттар жоқ. Шығарындылар көлемі шамалы және Индербор кентінің атмосфералық ауа сапасының нашарлауына әкелмейді. Қорытындылар жобалар құрамындағы мамандандырылған есептеулермен расталды.

Объект биологиялық жүйеге (өсімдіктер мен жануарлар әлеміне, халыққа) айтарлықтай теріс әсер етпейді. Қазақстанның Қызыл кітабына енгізілген сирек өсімдіктер учаскеде жоқ. Жобамен жасыл желектерді кесу көзделмейді.

Топырақ пен жер бетіне әсер етуге жол берілмейді, өйткені қалдықтар шарт бойынша мамандандырылған ұйымдарға уақтылы тапсырылатын болады.

Осылайша, барлық іс-шаралар сақталған жағдайда жобалық шешімдерді іске асыру қазіргі экологиялық жағдайды бұзбайды, қоршаған ортаға материалдық өзгерістер әкелмейді, халықтың денсаулығына теріс әсер етпейді.

НЕТЕХНИЧЕСКОЕ РЕЗЮМЕ

по материалам для получения Экологического разрешения на воздействие к Плану горных работ на добычу поваренной соли на части месторождения оз.Индер в Атырауской области открытым способом (Переход на этап добычи АО «Аралтуз» в границах лицензии на разведку ТПИ №1638-EL от 24 февраля 2022 года)

План горных работ разработан в связи с решением АО «Аралтуз» о переходе на этап добычи в границах лицензии на разведку.

АО «Аралтуз» является обладателем права недропользования на разведку твердых полезных ископаемых в пределах блоков М-39-128-(10е-5а-4,5), М-39-128-(10е-5б-1) по лицензии №1638-EL от 24.02.2022 года. В пределах лицензионного участка недр на добычу подпадают запасы до глубины подсчета запасов в объеме 1276,16 тыс.т (997,0 тыс.м³) по блоку категории запасов А. Балансовые запасы будут отработаны частично в количестве 375,0 тыс. т/ 292,9 тыс. м³. Оставшиеся запасы будут оставлены на пролонгацию.

Предусматривается добыча соли в количестве 37,0 тыс. т/год (28,9 тыс. м³/год) промышленных запасов с учетом потерь в 2026-2035 г.г. Балансовые запасы – 37,5 тыс. т/год (29,29 тыс. м³/год). Площадь участка недр составит 9,97 га.

Основное направление использования добываемого полезного ископаемого – для производства пищевой и технической соли.

Проектируемое месторождение в своем составе будет иметь следующие объекты:

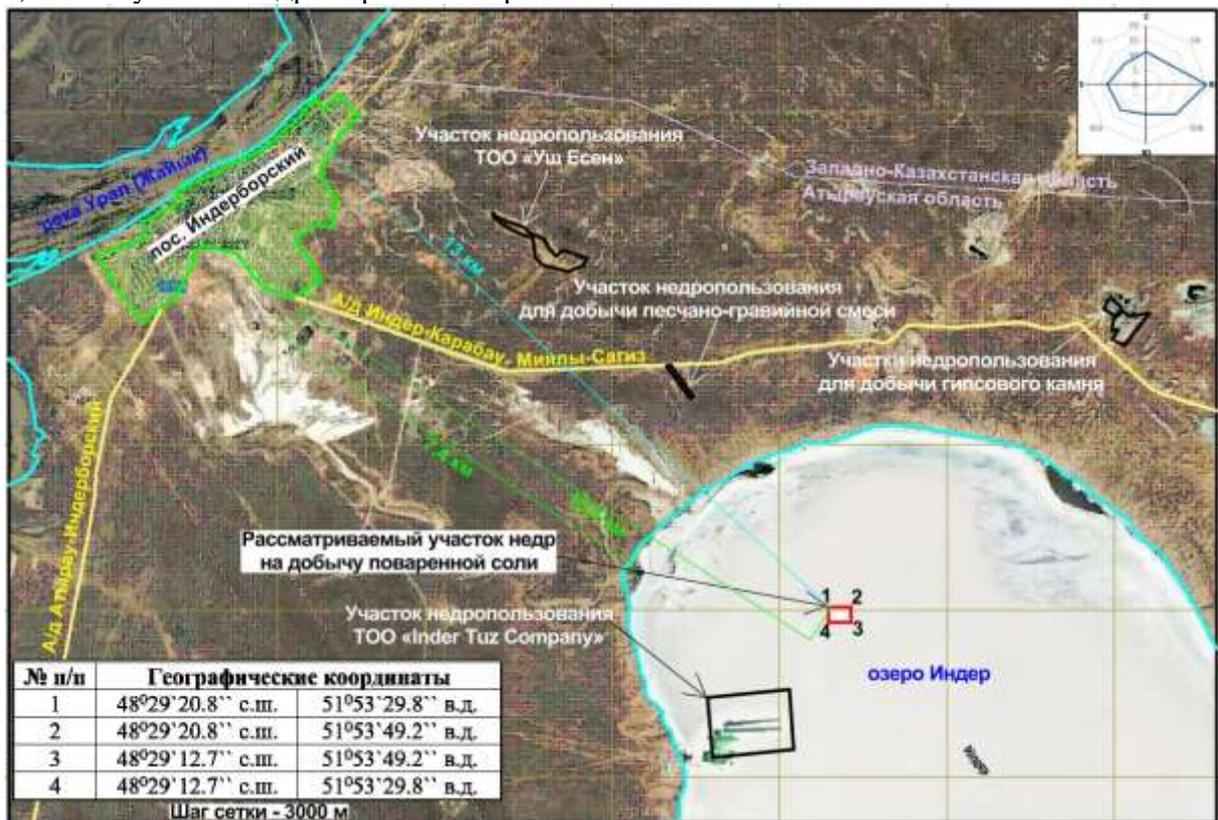
- карьерная выемка глубиной до 3 м;
- передвижная дизельная электростанция;
- площадка обезвоживания добытой соли;
- административно-бытовые вагончики.

Все объекты будут расположены на территории участка недр на добычу.

Место осуществления намечаемой деятельности

Производство горных работ по добыче поваренной соли предусматривается на части месторождения «озеро Индер», расположенного в Индерском районе Атырауской области.

Ближайшая жилая зона (пос. Индерборский) расположена по прямой линии в 10,8 км от участка недр. Карта-схема расположения:

Координаты угловых точек участка:

Угловые точки	Географические координаты					
	Северная широта			Восточная долгота		
	градус	минута	секунда	градус	минута	секунда
1	48	29	20.8	51	53	29.8
2	48	29	20.8	51	53	49.2
3	48	29	12.7	51	53	49.2
4	48	29	12.7	51	53	29.8

Воздействие на атмосферный воздух

Разработка месторождения будет проходить в 2026-2035 годы. В процессе добычи поваренной соли предусматривается 9 неорганизованных (ист. 6001-6009) и 1 организованный (ист. 0001) источников выбросов вредных веществ, содержащих в общей сложности 14 наименований загрязняющих веществ. Общий объем предполагаемых выбросов загрязняющих веществ от стационарных источников на период добычных работ составит: 135,64734 т, в том числе твердые – 135,12469 т, газообразные – 0,52265 т.

Негативного влияние на здоровье населения оказываться не будет, т.к. на основании проведенных расчетов, превышений предельных концентраций загрязняющих веществ в атмосфере на границе жилой зоны и рекомендованной санитарно-защитной зоны 500 м не обнаружено.

Объект относится ко **2 классу опасности** с размером санитарно-защитной зоны 500 м. По Экологическому кодексу добычные работы относятся ко **II категории**.

По объекту пройдена процедура обязательного скрининга воздействия на окружающую среду, согласно заключению № KZ81VWF00488453 от 25.12.2025 года проведение процедуры оценки воздействия на окружающую среду не требуется.

Воздействие на водную среду

Предприятием АО «Аралтуз» забор воды на технические и бытовые нужды из природных поверхностных и подземных источников не предусматривается.

На период проведения добычных работ вода для питьевых нужд в количестве 0,6 м³/сут, 144 м³/год привозная, бутилированная. Доставка воды будет производиться ежедневно на вахтовой машине вместе с работниками.

Вода для технических нужд – не требуется.

Водоотведение будет осуществляться в биотуалет заводского изготовления с последующим вывозом стоков ассенизационной машиной на ближайшие очистные сооружения.

Постановление об установлении водоохранных зон и полос рек Атырауской области в соответствии постановлением акимата Атырауской области от 29.06.2023 года №101 утратило силу. В соответствии с письмом РГУ «Жайык-Каспийская бассейновая инспекция по регулированию, охране и использованию водных ресурсов» № ЖТ-2025-04211010 от 05.12.2025 года до установления водоохранных зон (ВЗ) и полос (ВП) рек в Атырауской области рекомендованные размеры ВЗ и ВП принимаются согласно Правилам установления границ водоохранных зон и полос. Проведение работ в пределах рекомендованных водоохранных зон и полос озера Индер не предусматривается. Все работы будут проводиться непосредственно на поверхности озера. Добыча поваренной соли в озере не противоречит законодательству, так согласно ст. 86 Водного кодекса на поверхностных водных объектах разрешается добычи соли поваренной. Тем не менее на участке будут соблюдаться следующие водоохранные мероприятия.

В случае соблюдения проектных решений и природоохранных мероприятий негативное воздействие на водные объекты невозможно.

Воздействие на почвенный покров

При добыче поваренной соли будет образовано 3 вида неопасных отходов производства и потребления. Опасные отходы отсутствуют. Общий предельный объем образования неопасных отходов составит – 51,8008 т/год т/год.

Образуемые отходы при добыче полезных ископаемых:

- твердо-бытовые отходы в количестве 1,8 т/год подлежат вывозу на полигон ТБО;
- металлолом в количестве 50 т/год подлежит вывозу в пункты приема металлолома;
- огарки сварочных электродов в количестве 0,0008 т/год подлежит вывозу в пункты приема металлолома.

Захоронение отходов производиться не будет в связи с отсутствием вскрышных пород.

Флора и фауна

Использование растительности и животного мира в качестве сырья не предусматривается.

Согласно письму КГП на ПХВ «Индерская районная ветеринарная станция Управления сельского хозяйства и земельных отношений» № 01-20/456 от 01.12.2025 года в пределах участка добычных работ и в радиусе 1000 м от него не имеется зон очагов и захоронений сибирской язвы и скотомогильников.

Согласно письму РГУ «Атырауская областная территориальная инспекция лесного хозяйства и животного мира» № ЖТ-2025-04186892 от 02.12.2025 года на рассматриваемом участке отсутствуют особо охраняемые природные территории, земли гослесфонда и редкие виды растений и животных, занесенных в Красную Книгу РК. Однако существуют пути миграции птиц и животных.

Согласно письму РГП на ПХВ «Институт ботаники и фитоинтродукции» № 01-05/586 от 28.11.2025 года в районе расположения месторождения не отмечено произрастание краснокнижных видов растений.

Добычные работы будут выполняться с соблюдением мероприятий по защите биологических ресурсов.

Программа экологического контроля

На период добычных работ будет вестись постоянный мониторинг за нормативами эмиссий и состоянием окружающей среды с привлечением специализированной лаборатории.

Инструментальный мониторинг касается:

1. Качества атмосферного воздуха на границе СЗЗ и жилой зоны.
2. Качества поверхностных вод.
3. Качества почвенного покрова.
4. Воздействия физических факторов.

Результаты мониторинга будут передаваться в РГУ «Департамент экологии по Атырауской области» при подаче ежеквартальной отчетности по результатам производственного экологического контроля.

План мероприятий по охране окружающей среды

На период эксплуатации месторождения будут реализованы следующие природоохранные мероприятия:

- мониторинг состояния атмосферного воздуха на границе СЗЗ;
- мониторинг состояния атмосферного воздуха на границе жилой зоны и на берегу оз. Индер;
- мониторинг состояния поверхностной воды оз. Индер;
- предотвращение проливов ГСМ от спецтехники и автотранспорта;
- мониторинг состояния почвенного покрова.

Выводы

Влияние выбросов на атмосферный воздух незначительное, так как в пределах участка работ отсутствуют жилые и общественные здания. Объемы выбросов незначительные и не обусловят ухудшения качества атмосферного воздуха пос. Индерборский. Выводы подтверждены специализированными расчетами в составе проектов.

Существенного негативного влияния на биологическую систему (растительный и животный мир, население) объект не окажет. Редкие растения, включенные в Красную книгу Казахстана, на участке отсутствуют. Проектом вырубка зеленых насаждений не предусматривается.

Воздействие на почвы и грунты допустимое, так как отходы будут своевременно передаваться специализированным организациям по договору.

Таким образом, при соблюдении всех мероприятий, реализация проектных решений не нарушит существующего экологического состояния, не даст материальных изменений в окружающей среде, отрицательного воздействия на здоровье населения не окажет.